

УДК 78.09:316.4.063.3(4-15):[378.6:78(477-25)]«20»

**Маріанна ДРУЖИНЕЦЬ,**  
 викладач кафедри естрадного співу  
 Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв,  
 здобувач кафедри естрадного виконавства  
 Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв  
 (Київ, Україна)  
 marianna.druzhinec@gmail.com

## ПРОЦЕСИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ СУЧАСНОГО ЕСТРАДНОГО МИСТЕЦТВА: КИЇВСЬКІ МУЗИЧНІ ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито особливості процесів культурної євроінтеграції естрадного мистецтва України, здійснено експлікацію поняття «сучасне естрадне мистецтво» у культурологічному аспекті; висвітлено історію, названо постаті та обґрунтовано роль Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв, Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра у процесах євроінтеграції сучасного естрадного мистецтва України, зокрема акцентовано на міжнародних фестивалях, міжнародних здобутках, міжнародних зв'язках.

Національна культура – один із визначальних факторів прогресу суспільства, формування національної ідентичності. Саме розвиток культури може додати нашу державу до загальноєвропейської спільноти, сприяти демократизації суспільства, всебічному розвитку особистості. І це, насамперед, залежить від музичних ЗВО, молоді держави, адже вона формує майбутнє країни. У сучасному глобалізованому світі зникають кордони між державами, національні культури взаємодіють між собою, утворюючи єдину світову культуру. Революція гідності вдихнула нове життя в українську культуру, повернувши увагу більшості молоді країни до потенціалу її розвитку. Безперечно, варто знайти шлях для збереження власних культурних цінностей. Приєднавшись до Європейського Союзу, необхідно підвищити рівень української культури, не тільки переймати певні культурні традиції західного світогляду, але й засвоювати і зберігати духовні скарби минулих поколінь, адже культурна самобутність будь-якої нації залежить від таких стратегічних пріоритетів, як збереження культурної спадщини народу – звичаїв, традицій та моральних цінностей.

**Ключові слова:** естрада, мистецтво, музичні заклади вищої освіти, культурна євроінтеграція.

**Marianna DRUZHINETS',**  
 Teacher of the Department of Pop Singing  
 of the Kyiv Municipal Academy of Pop and Circus Arts,  
 Applicant of the Department of Variety Performing Arts  
 of Culture Kyiv National Academy of Culture and Arts Leadership  
 (Kyiv, Ukraine)  
 marianna.druzhinec@gmail.com

## EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES OF POP ART: KYIV MUSICAL INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The article reveals the peculiarities of cultural European integration of Ukrainian pop art, explication of the term “modern pop art” in a cultural concept is made; the history and names are highlighted, the role of Kyiv Municipal Academy of Circus and Variety Arts and Kyiv Institute of Music named after R. Glier is proved in the process of European integration of Ukrainian modern pop art, in particular, attention is focused on international festivals, achievements and relations.

National culture is one of the decisive factors in the progress of society and the formation of national identity. The development of culture can bring our country to the European community, promote the democratization of society and the comprehensive personal development. And first of all it depends on the musical higher education institutions, on the youth of the population of the country, because it forms the future of the country. In a modern globalized world boundaries between countries disappear, national cultures interact with each other, forming a single world culture.

The dignity revolution has inspired a new life into Ukrainian culture, drawing the attention of the majority of young people to the potential of its development. Undoubtedly, we have to find a way to preserve our own cultural values. While joining the European Union, it is necessary to raise the level of Ukrainian culture, not only to capture certain cultural traditions of the Western outlook, but also to assimilate and preserve the spiritual treasures of the past generations, because the cultural identity of any nation depends on such strategic priorities as the preservation of the cultural heritage of the people such as customs, traditions and moral values.

**Key words:** pop art, art, musical institutions of higher education, cultural European integration.

**Постановка проблеми.** Естрадне мистецтво займає великий простір у житті суспільства, тому в останні десятиріччя зростає інтерес науковців до цієї проблеми. Розуміння цього феномена передбачає осмислення особливостей його розвитку в системі духовної культури з огляду на зміни культурно-історичного контексту, трансформацію естетичних запитів та проблем мистецького життя. Культурна політика, євроінтеграція, що передбачає залучення України до соціокультурних процесів ЄС, підвищення в Україні європейської культурної ідентичності, закликають по-новому поглянути на естрадне мистецтво.

Євроінтеграція неможлива без змін у сфері культури. Безперечно, нашій державі варто звернути особливу увагу на питання збереження власної культурної самобутності у процесах євроінтеграції, тобто збереження неповторних цінностей та традицій народу, за допомогою яких він представляє себе у світовому співтоваристві (Сергєєва, 2013: 168). Національна культура стає одним із визначальних факторів прогресу суспільства, формування національної ідентичності (Павлова, 2012: 73).

**Аналіз досліджень.** Привертає увагу низка наукових досліджень соціологічного, психологічного, культурологічного, музикознавчого та мистецтвознавчого напрямів, в яких зроблено важливі узагальнення. Характеристиці окремих його етапів присвячено наукові праці А. Жебровської, І. Лепши, О. Сапожнік, В. Чепеленка та ін.; особливості функціонування естрадної пісні розкривають мистецтвознавці Д. Бабич, М. Вишневецька, Н. Попович, В. Токарев, М. Мозговий та ін. Однак потреба у поглибленому культурологічному аналізі сучасного естрадного мистецтва України полягає у цілісному, системному вивченні тенденцій його розвитку у контексті євроінтеграційних процесів української музичної культури.

**Мета статті** – розкрити особливості євроінтеграційних культурних процесів, обґрунтувати роль Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв, Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра в євроінтеграції сучасного естрадного мистецтва України, зокрема акцентувати на міжнародних фестивалях, міжнародних здобутках, міжнародних зв'язках.

**Виклад основного матеріалу.** Естрада – це багатожанровий вид мистецтва, що поєднує в собі елементи театрального, музичного, циркового видовищ (Солодовник, 1998: 139). У точному перекладі з латини «естрада» – це помост, підлога. Естрадою називаємо відкриту концертну площадку, яка припіднята над землею або над

рядами глядацьких крісел. Отже, естрада – це, перш за все, відкритість (Естрада, 1978: 60). Естрада – синтетичне мистецтво. Естрадна вистава (концерт) складається з окремих номерів (творів) різних жанрів (пісня, танець, сатиричний памфлет, пантоміма, ілюзія тощо) (Попович, 2007: 59). У створенні естрадних номерів беруть участь артисти-виконавці. Готують артистів-виконавців багато творчих ЗВО, однак спеціалістів естрадного та циркового мистецтв єдиний в Україні заклад – Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв, найстаріший, перший на теренах України, професійний навчальний заклад – реорганізований із Київського музичного училища (1868), з музичної школи (1768) – Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра.

Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв – провідний профільний навчальний заклад міжнародного масштабу. Історія КМАЕЦМ розпочинається зі Студії естрадно-циркового мистецтва (1961), потім Київське державне училище естрадно-циркового мистецтва (1975), Київський державний коледж естрадного та циркового мистецтв (1999), а тепер Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв (2007). На період існування училища припало перше визнання його вихованців на найвищому міжнародному рівні. У 1985 р. жонглери Анатолій М'ягкоступов і Віктор Пилипович здобули срібну медаль на одному з найпрестижніших у світі циркових конкурсів – Міжнародному фестивалі «Цирк майбутнього» (Festival Mondial du Cirque de Demain) в Парижі. Євген Воронін та Галина Струтинська стали першими українськими ілюзіоністами, які відкрили світу високу майстерність української циркової школи, отримавши Гран-прі на конкурсах у Німеччині, а Віктор Войтко – срібну медаль на Всесвітньому конкурсі ілюзіоністів Fism у Йокогамі, Японія. У 1999 р. еквілібрист Анатолій Залевський, отримавши нагороду «Золотий клоун», відкриває рахунок перемог випускників училища на відомому Міжнародному цирковому фестивалі в Монте-Карло (Festival International du Cirque de Monte-Carlo), який називають «Олімпійськими цирковими іграми». З 2002 по 2007 рр. педагоги та студенти коледжу привезли з паризького Міжнародного фестивалю «Цирк майбутнього» дві золотих, одну срібну та п'ять бронзових медалей, «Срібного» та «Бронзового клоунів» із Міжнародного циркового фестивалю в Монте-Карло, Срібного та Бронзового лева з міжнародного фестивалю в Китаї, золоту медаль зі Всесвітнього фестивалю жонглерів «ІА» в США. Період

функціонування навчального закладу в статусі Академії приніс видатні здобутки – дві золотих, дві срібних та бронзову медалі на Міжнародному фестивалі «Цирк майбутнього» в Парижі, «Срібного» та два «Бронзових клоуна» на Міжнародному цирковому фестивалі в Монте-Карло, бронзову нагороду на Першому міжнародному фестивалі молодих артистів цирку в Монте-Карло та срібну медаль на Міжнародному фестивалі молодих артистів цирку в Вісбадені, Гран-прі конкурсів ілюзіоністів в Іспанії, Латвії, перемоги вокалістів на пісенних фестивалях BENGIO Festival в Італії, на «Слов'янському базарі» в Вітебську, другу та третю премії на Міжнародному конкурсі молодих виконавців популярної музики «Нова хвиля» в Юрмалі, на Всеукраїнському фестивалі сучасної естрадної пісні «Пісенний вернісаж», на «Чорноморських іграх» (2. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв).

Кожне друге знакове ім'я на естраді, телебаченні, у театрі, у цирку належить випускникам академії. Це Володимир Данилець та Володимир Мойсеєнко, Матвій Ганапольський, Ілля Ноябрьов, Клара Новікова, Олександр Цекало, троє представників України на конкурсі Євробачення є випускниками Академії – Андрій Данилко, Світлана Лобода і Міка Ньютон. Студентами КМАЕЦМ були Наталя Корольова, Наталя Могилевська, Микола Мозговий, дует «Алібі», Єва Бушміна, Макс Барських, Світлана Тарабарова, Юлія Войс, Наталя Волкова, Аліна Гросу, Камалія, Ірина Розенфельд, Ольга Цибульська, Іра Крестініна, Євген Анішко та Ігор Гаркевич (солісти гурту «4 королі»), Сергій Дем'янчук (соліст гурту «Прем'єр-міністр») (3. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв). Третю премію на «Новій хвилі» здобула студентка КМАЕЦМ Марія Яремчук; зірки цирку – володарі численних медалей найпрестижніших міжнародних конкурсів та фестивалів циркового мистецтва в Парижі та Монте-Карло: еквілібристи Анатолій Залевський, Наталія Василюк, Сергій Тимофеев, жонглер Олександр Кобликов, Віктор Кіктев, Григорій Ловигін і багато інших, клоунський синдикат «Арт-обстріл», Олексій Ємелін, театр пластичної комедії «Мімірічі», майстри магії Євген Воронін, Галина Струтинська-Хейз, Віктор Войтко; хореографи Олександр Лещенко, Андрій Матвієнко, Наталія Кротова та Євген Кот, Вікторія Скицька та Роман Дмитрик. Переможцями 37-го Міжнародного циркового фестивалю в Монте-Карло 2013 р. стали студенти академії: Микола Щербак та Сергій Попов («Золотий клоун»), Олександр Кобликов («Срібний клоун»), Георгій Кириченко,

Юрій Павличко, Дмитро Ніколенко, більш відомі як комік-тріо «Equivokee» («Бронзовий клоун»). Про світове визнання української циркової школи свідчить і запрошення принцеси Монако Стефанії ректора КМАЕЦМ В. В. Корнієнка до складу журі II Міжнародного циркового фестивалю молодих артистів «New Generation» (3. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв).

КМАЕЦМ є визнаною в усьому світі «кузницею кадрів» (3. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв). Щороку академія підтверджує свій статус лідера серед світових циркових шкіл численними перемогами випускників та студентів, а приїзд президентів, віце-президентів, продюсерів та провідних світових експертів найвідоміших цирків, вар'єте та театрів світу на щорічну шоу-виставу академії «День народження Артиста» свідчить про високий рейтинг випускників академії.

Нині гідно продовжує кращі традиції найстарішого професійного навчального закладу Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра, який був створений у 2008 р. на базі Київського державного музичного училища. З училищем пов'язані імена видатних музикантів – фундаторів музичного мистецтва України: Володимир Пухальський, Микола Лисенко, Каміл Еверарді, Оскар Шевчик, Олександр Хіміченко, Євген Риб, Марія Алексеєва-Юневич, Сергій Тарновський, Михайло Ерденко, Олександр Кошиць, Григорій Беклемішев, Фелікс Блуменфельд, Генріх Нейгауз, Ілля Сац, Давид Бертьє, Григорій Верьовка, Вільгельм Яблонський, Марк Геліс, Лідія Шур, Володимир Симоненко. Училище пишається своїми славетними випускниками: піаністи Володимир Горовиць, Олександр Браїловський, Костянтин Михайлов, Леонід Ніколаєв; композитори Левко Ревуцький, Григорій Майборода, Платон Майборода, Віталій Філіпенко, Ілля Сац; теоретики Болеслав Яворський (вчитель композиторів Миколи Леонтовича, Петра Козицького, Михайла Вериківського, Григорія Верьовки); співаки: Марія Литвиненко-Вольгемут, Григорій Бакланов, Дмитро Гнатюк, Діана Петриненко; хорівий диригент Павло Муравський, музикознавець Микола Гордійчук; музикознавці Болеслав Яворський та Климент Квітка, німецький та український джаз-гітарист Олексій Крупський, баяніст Микола Різоль, піаністи Людмила Цвірко, Ігор Рябов (Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (про навчальний заклад)). Серед випускників останніх десятиріч співаки Валерій Буймістер, Юрій Мамчук, співачки Вікторія Лук'янець, Тіна Кароль, Таїсія

Повалій, Ірина Білик, Катерина Бужинська, Євгенія Власова, Еї Кравчук, Василь Бондарчук, Злата Огневич, диригент Микола Дядюра.

Київське музичне училище – один з організаторів Конкурсу піаністів пам'яті Володимира Горовиці, Міжнародного фестивалю «Київські літні музичні вечори». У 1988 р. Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиці започаткував «Школу виконавської майстерності». Майстер-класи провідних музикантів-педагогів світу – Уоррена Томсона (Австралія), Норми Фішер (Велика Британія), Діни Іоффе (Ізраїль), Адама Вібровські (Польща), Якова Касмана (США) – стали значними віхами вітчизняного музичного життя (Міжнародна літня музична академія). У 2000 р. «Школа виконавської майстерності» переросла у Міжнародну «Літню музичну академію». Щорічний літній музичний фестиваль наслідує європейську традицію проведення концертів на відкритих сценічних майданчиках, в яких беруть участь солісти та колективи з таких країн, як Австрія, Білорусія, Вірменія, Велика Британія, Греція, Естонія, Ізраїль, Іспанія, Італія, Казахстан, Китай, Корея, Латвія, Литва, Македонія, Мексика, Нідерланди, Нова Зеландія, Норвегія, Польща, Сербія, США, Туреччина, Франція, Югославія, Японія (Київські літні музичні вечори).

Педагогічний колектив інституту має визначні творчі досягнення – студенти брали участь і отримали перемоги на XVIII Міжнародному конкурсі «Chorus inside summer», м. К'еті, Італія (Єлизавета Заблоцька), X Музичному фестивалі ART DUO «Музичні сезони в Празі» (Джеміль Комурджі), I Міжнародному конкурсі піаністів, м. Тіват, Чорногорія (Марія Хілько), Міжнародному конкурсі-фестивалі, м. Париж (Микита Озеров), XIV Міжнародному фестивалі-конкурсі «Джерела майбутнього», м. Новий Тарг, Польща (Дар'я Близнюк), Міжнародному фестивалі-конкурсі талантів, Іспанія (Єлизавета Заблоцька), Міжнародному конкурсі «Ліптовська сніжинка», Словаччина (Анна Кільчицька), Міжнародному фестивалі «Ренесанс», Угорщина (Катерина

Тетьора), XXXII Міжнародному конкурсі піаністів «Le Muse», Неаполь, Італія (Марія Слупська), Міжнародному фортепіанному конкурсі Ротарі, м. Ессен, Німеччина (Софія Оганесян) та ін. (Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (Лауреати конкурсів)).

З 2007 р. інститутом налагоджені міжнародні зв'язки: угоди про співробітництво із закладами Польщі, Туреччини, Ірану, Німеччини, Сирії, Китаю, проведення на базі інституту майстер-класів провідних фахівців із США, Росії, Німеччини, Польщі, Туреччини, Ізраїлю, Фінляндії, спільні культурно-просвітницькі проекти з громадськими організаціями, мистецькими установами, посольствами 11 країн світу (Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (структура навчального закладу)).

**Висновки.** Міжнародні конкурси, міжнародні зв'язки, міжнародні здобутки КМАЕЦМ, КІМ ім. Р. М. Глієра – це, безперечно, процеси євроінтеграції сучасного естрадного мистецтва. У сучасному глобалізованому світі зникають кордони між державами, національні культури взаємодіють між собою, утворюючи єдину світову культуру. У такому разі варто знайти шлях для збереження власних культурних цінностей. Революція гідності вдихнула нове життя в українську культуру, привернувши увагу більшості молоді країни до потенціалу її розвитку. Варто тепер докласти зусиль для підвищення рівня української культури, адже, приєднавшись до Європейського Союзу, Україна перейме певні культурні традиції західного світогляду. Крім того, обов'язок засвоювати і зберігати духовні скарби минулих поколінь має стати одним із провідних принципів сучасної системи виховання, адже культурна самобутність будь-якої нації залежить від таких стратегічних пріоритетів, як збереження культурної спадщини народу, перш за все, духовної – звичаїв, традицій та моральних цінностей. Тільки розвиток культури може долучити нашу державу до загальноєвропейської спільноти, сприятиме демократизації суспільства, всебічному розвитку особистості. І це, насамперед, залежить від молоді держави, адже вона формує майбутнє країни.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Естрада. Українська Радянська енциклопедія. Гол. ред. М. П. Бажан. К.: Гол. ред. УРЕ, 1979. Т. 4. 558 с.
2. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв. URL: [www.circusacademy.kiev.ua/uk/](http://www.circusacademy.kiev.ua/uk/)
3. Київська муніципальна академія естрадного та циркового мистецтв URL: <https://osvita.ua/vnz/guide/16506/>
4. Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (лауреати конкурсів). URL: <http://glierinstitute.org/ukr/laureate.html>.
5. Київський інститут музики ім. Р.М.Глієра (про навчальний заклад). URL: <http://www.glierinstitute.org/ukr/history.html>.
6. Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра (структура навчального закладу). URL: <http://glierinstitute.org/ukr/about.html>.
7. Київські літні музичні вечори. URL: <http://www.horowitzv.org/ukrhome/projects/kyiv-summer-music-evenings.html>.
8. Міжнародна літня музична академія. URL: [home/projects/summer-music-academy.html](http://home/projects/summer-music-academy.html).

9. Павлова О. Ю. Історія української культури. К.: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
10. Попович Н. М. Специфіка жанрово-стильової багатогранності естрадного музичного мистецтва. Художньо-освітній простір України в контексті новітньої історії. К.: «Видавничий Дім Дмитра Бурого», 2007.
11. Сергєєва Н. В. Проблеми збереження традиції народної культури в умовах євро інтеграційних процесів. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2013. № 6(59). С. 166–172.
12. Солодовник В. В. Естрада. Нариси української популярної культури. К.: УЦКД, 1998. С. 139–161.

## REFERENCES

1. Estrada [Stage]. Ukrainian Soviet Encyclopedia. Hol. red. M. P. Bazhan. K.: Hol. red. URE, 1979. T. 4. 558 s [in Ukraine]
2. Kyivska munitsypalna akademiia estradnoho ta tsyrkovoho mystetstv [Kyiv Municipal Academy of Pop and Circus Arts]. URL: [www.circu-sacademy.kiev.ua/uk/](http://www.circu-sacademy.kiev.ua/uk/)
3. Kyivska munitsypalna akademiia estradnoho ta tsyrkovoho mystetstv [Kyiv Municipal Academy of Pop and Circus Arts]. URL: <https://osvi-ta.ua/vnz/guide/16506/>
4. Kyivskiy instytut muzyky im. R.M.Hliiera (laureaty konkursiv) [Kyiv Institute of Music named after R.Glier (laureates of contests)]. URL: <http://glierinstitute.org/ukr/laureate.html>
5. Kyivskiy instytut muzyky im. R.M.Hliiera (pro navchalnyi zaklad) [Kyiv Institute of Music named after R.Glier (about the educational institution)]. URL: <http://www.glierinstitute.org/ukr/history.html>
6. Kyivskiy instytut muzyky im. R.M.Hliiera (struktura navchalnoho zakladu) [Kyiv Institute of Music named after R.Glier (structure of the educational institution)]. URL: <http://glierinstitute.org/ukr/about.html>
7. Kyivski litni muzychni vechory [Kiev summer musical evenings]. URL: <http://www.horowitzv.org/ukr-home/projects/kyiv-summer-music-evenings.html>
8. Mizhnarodna litnia muzychna akademiia [International Summer Music Academy]. URL: <http://www.horowitzv.org/ukr-home/projects/summer-music-academy.html>
9. Pavlova O.Yu. Istoriia ukrainskoi kultura [History of Ukrainian Culture]. K., 2012. 368 s. [in Ukraine].
10. Popovych N.M. Spetsyfika zhanrovo-stylovoi bahatohrannosti estradnoho muzychnoho mystetstva [Specificity of genre and style multifaceted variety music art]. Artistic and educational space of Ukraine in the context of modern history. K., 2007 [in Ukraine]
11. Sierhieieva N. V. Problemy zberezhenia tradytsii narodnoi kultury v umovakh yevro intehratsiinykh protsesiv [Problems of preservation of the tradition of folk culture in the conditions of eurointegration processes]. Personality Spirituality: Methodology, Theory and Practice. K.: “Vydavnychiy Dim Dmytra Buraho”, 2007. S. 166–172 [in Ukraine]
12. Solodovnyk V. V. Estrada [Stage]. Essays on Ukrainian popular culture. K.: UTsKD, 1998. S. 139–161 [in Ukraine]